

Utajený vojenský objekt pomáhá zachraňovat životy

26.11.2014 Právo str. 1 Titulní strana

Ludmila Žlábková

Když se na operační stůl **českých vojenských chirurgů** v **Afghánistánu** dostane desetiletý chlapec, kterému nástražný systém utrhl nohu, není čas na emoce. Stejně jako když přivezou francouzského **vojáka** s devastujícím průstřelem srdce. Je třeba zachovat si chladnou hlavu a vědět, jak postupovat.

K tomu, aby to **čeští** lékaři zvládli, jim pomáhá i vivárium, pracoviště, o jehož existenci ve východočeském **Hradci Králové** nemá většina lidí ani ponětí. Lékaři se v něm učí operovat zranění z **bojových linií** na zvířatech. Třeba na prasatech, která se svou anatomii tolik podobají člověku.

Výzkum pro vojenské potřeby

„Vivárium bylo založeno v **Hradci Králové** již při tehdejší **Vojenské lékařské akademii** v 50. letech minulého století. S ohledem na tehdy panující studenou **válku** bylo zaměřeno na výzkum pro **vojenské potřeby**. Zkoumalo se třeba využití **zbraňových systémů**. Od té doby se přístup k výzkumu i experimentálním zvířatům naprosto změnil,“ řekl Právu docent Jiří Páral, **vojenský chirurg** a současně děkan hradecké **Fakulty vojenského zdravotnictví Univerzity obrany**. Fakulta jako jediná v republice vzdělává budoucí **vojenské lékaře**, farmaceuty a **záchranáře**.

„Práci **vojenských lékařů** zná veřejnost například z válečných filmů. Ale praxe se od dob 2. světové **války** změnila. Lékaři už většinou nejdou spolu s **vojáky** v první linii, i když například v **Iráku** pracovaly předsunuté chirurgické týmy v kontejnerových operačních sálech. Dnes **vojenský chirurg** zpravidla často pracuje ve **vojenské nemocnici** vybudované v týlu. To však neubírá na dramatičnosti situacím, do kterých se dostává, když mu **virtelníky** přivezou zraněné,“ upozornil děkan, který sám strávil zhruba rok na misích v **Afghánistánu** a **Iráku**. Lékař musí být připraven na specifický druh zranění, s nimiž se v mírových podmínkách prakticky nesetká, zejména na mnohočetná zranění orgánů způsobená střepinami a nástražnými výbušnými systémy.

Nadstandardní přístup

„Po určité období například působili **čeští** chirurgové jako jediní **specialisté** svého oboru v Britské **polní nemocnici** v **Iráku**. **Armáda** proto musí vysílat odborníky připravené po všech stránkách. A to se daří hlavně díky přípravě v rámci modelových operací,“ vysvětlil v kostce docent Páral.

Proti komerčním výzkumným laboratorům, v nichž se provádějí pokusy na menších zvířatech, zejména laboratorních potkanech, se v **Hradci Králové** provádějí operace například i na prasatech. Jejich anatomie se lidské totiž velmi blíží.

„Úroveň pracoviště musí odpovídat tomu, že zvířata budou pomáhat při poznávání skutečných lidských nemocí nebo poruch,“ ujistil vedoucí vivária Michal Pavlík.

„Přístup k nim je proto nadstandardní, čemuž odpovídá nejen pooperační, ale i předoperační **péče**. Chovatelé se snaží zbavit zvířata stresových situací, jsou zvýšené požadavky na hygienu, způsob ustájení a krmení,“ dodal Pavlík.

Docent Páral ví, že i bez vivária by možná dokázali lékaře teoreticky připravit. „Máme počítačové a technické modely, znalosti lze vyčíst z knih, ale nikdy to nepřiblíží realitu, jako když to za dodržení všech etických pravidel vyzkoušíme při operaci zvířete,“ zdůraznil děkan. „V autoškolě se také lze učit na trenážeru, ale jen na něm se řídit auto nenaučíte. Potřebujete sednout za volant a jet. Díky praxi, kterou tu lékaři a **zdravotníci** získají, budou v akci například vědět, čím začít. Když někde teče krev, nemusí to automaticky znamenat největší ohrožení života. To se může skrývat v poranění hrudníku, které nemusí být na první pohled patrné,“ dodává děkan. „Prostřednictvím zvířete dokážeme modelovat úrazy a poranění,“ vysvětlil děkan unikátnost pracoviště, které tímto pomáhá zachraňovat lidské životy.

„Operační výkony a techniky tu vidí nejen mladí lékaři, ale i studenti **vojenské lékařské fakulty**, což je důležité pro to, aby se v budoucnu dokázali orientovat ve válečné praxi, ale i v akutní civilní medicíně,“ ujistil děkan a upozornil, že podobně prakticky zaměřená je i výzkumná činnost ve viváriu.

„Například zde řešíme, zda jsou technika či nový operační postup použitelné i v humánní medicíně,“ uzavřel.

Máme počítačové a technické modely, znalosti lze vyčíst z knih, ale nikdy to nepřiblíží realitu

Foto popis| Veterinární lékař Michal Pavlík a student Jiří Kotek (vpravo) při přípravě operačního výkonu.

Foto autor| Foto PRÁVO – Ludmila Žlábková